

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 76
van **CATHY COUDYSER**
datum: 23 januari 2019

aan **SVEN GATZ**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

Lokaal cultuurbeleid - Ondersteuning door de Vlaamse overheid

De Vlaamse overheid moet haar stimulerende rol blijven opnemen voor erfgoedwerking op alle niveaus, ook het lokale niveau. Initiatieven rond erfgoed zijn immers ook altijd in een lokale context ingebed. Hier neemt de Vlaamse overheid doorgaans een coachende, stimulerende en regisserende rol op. Verder treedt de Vlaamse overheid ook op als monitor van het lokale cultuurbeleid, waarbij ik verwijs naar de lokale vrijetijdsmonitor.

Tijdens de afhandeling van mijn laatste mondelinge vraag met betrekking tot dit thema (nr. 376, behandeld in de commissie Cultuur van 13 december 2018) suggereerde ik dat het, wat betreft de regisseursrol van Vlaanderen, ter zake interessant zou zijn om alle inspanningen op te lijsten die Vlaanderen rechtstreeks of onrechtstreeks doet om de lokale besturen te ondersteunen.

Kan de minister een overzicht bezorgen van de inspanningen die de Vlaamse overheid levert (rechtstreeks en onrechtstreeks, materieel en immaterieel) om de lokale besturen de nodige ondersteuning te geven?

Graag een summiere inhoudelijke toelichting en vermelding van de financiële middelen die hiermee gepaard gaan.

SVEN GATZ

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

ANTWOORD

op vraag nr. 76 van 23 januari 2019
van **CATHY COUDYSER**

- Lokale besturen krijgen zowel rechtstreeks als onrechtstreeks ondersteuning voor **de erfgoedwerking**.

Sinds 2000 sluit de Vlaamse Gemeenschap cultureel-erfgoedconvenants met lokale besturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie om het ontwikkelen van een lokaal cultureel-erfgoedbeleid te stimuleren. De ondersteuning van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie via het instrument van de cultureel-erfgoedconvenants is verder vastgelegd in het Cultureelerfgoeddecreet van 24 februari 2017. De subsidie wordt toegekend voor het opnemen van een dienstverlenende rol op regionaal niveau, ter ondersteuning van cultureel-erfgoedbeheerders en -gemeenschappen, met betrekking tot de zorg voor en omgang met cultureel erfgoed. De nadruk ligt op de zorg voor en omgang met cultureel erfgoed dat niet in professionele bewaarinstellingen is ondergebracht.

De aanvraag van een werkingssubsidie vertrekt van afgebakende en aantoonbare erfgoednaden (zowel voor roerend als voor immaterieel cultureel erfgoed) waarop gedurende de duur van het convenant en vanuit een netwerk van actoren wordt ingezet. Voor de uitvoering blijft een erfgoedcel de initiërende, coördinerende en uitvoerende actor.

De ondersteuning aan de steden Antwerpen, Brugge, Gent, Leuven en Mechelen verloopt momenteel nog via de Vlaamse beleidsprioriteiten voor cultureel erfgoed. Voor de beleidsperiode 2021-2026 kan dit ook via een regionale dienstverlenende rol. Het totale subsidiebedrag in 2018 was 5.970.000 euro voor de vijf kunststeden, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en zestien intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Onrechtstreeks wordt de lokale erfgoedwerking ook ondersteund doordat lokale cultureel-erfgoedactoren beroep kunnen doen op de kennis en expertise van organisaties die een dienstverlenende rol op landelijk niveau opnemen. De landelijke dienstverlening wordt georganiseerd rond een bepaalde cultureel-erfgoedspecialisatie, een bepaald cultureel-erfgoedthema of een bepaalde deelsector.

Ten slotte wordt ook de dienstverlening verdergezet die de provincies aanboden inzake cultureel erfgoed. Dit gaat bv. over de erfgoedconsulenten: algemene erfgoedconsulenten, depotconsulenten en registratieconsulenten die actoren ondersteunen rond collectieregistratie, museale- en depotwerking. Na de afslanking van de provincies werd het erfgoedconsulentschap in een overgangsfase 2018-2019 gecontinueerd vanuit het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Wat de toekomstige continuïteit betreft wordt voor de registratieconsulenten het resultaat afgewacht van het lopende onderzoek naar inhoud, functie, beheer en scenario's voor de integratie van de erfgoeddatabanken. Voor de overige consulenten wordt bekeken hoe deze kunnen worden ondergebracht onder FARO. Verder zijn er ook de uitleendienst voor cultureel erfgoed, waarbij actoren materiaal kunnen ontleen voor de zorg van cultureel erfgoed (bv. dataloggers, fotografieset...). Ten slotte worden ook de

provinciale databanken gecontinueerd (Erfgoedinzicht, Erfgoedplus en Donnet). A.d.h.v. het resultaat van voorgenoemd lopend onderzoek naar inhoud, functie, beheer en scenario's voor de integratie van de erfgoeddatabanken, zal het departement de mogelijkheden bekijken om te gaan naar een ééngemaakt systeem.

- Het **kunstenbeleid** van de Vlaamse Gemeenschap richt zich in de eerste plaats op organisaties en individuen. Er worden via het Kunstendecreet werkingssubsidies en projectsubsidies toegekend aan lokale besturen. Wat de directe steun via meerjarige werkingen (2017-2021) betreft, gaat het dan minstens over de subsidies aan:
 - Provincie Limburg (gaat om de structuur C-Takt die een samenwerking van de stad Genk en de provincie Limburg is, via C-Mine Genk en Provinciaal Domein Dommelhof Neerpelt) - subsidiebedrag 2019: 237.308,54 euro
 - Cultuurcentrum Hasselt (voor Krokusfestival), subsidiebedrag 2019: 95.537,14 euro
 - Cultuurcentrum Strombeek/Grimbergen, subsidiebedrag 2019: 237.001,67 euro
 - Gemeenschapscentrum De Pianofabriek, subsidiebedrag 2019: 237.819,97 euro

Er zijn ongetwijfeld nog organisaties die werkingssubsidies ontvangen waarbij -in een brede interpretatie- lokale besturen betrokken partij zijn, maar dit zou te ver leiden.

De rol van steden en gemeenten wordt, met het oog op een complementair kunstenbeleid, wel erkend in het Kunstendecreet. Bij de opmaak van de strategische visienota kunnen VVSG en VGC in een schriftelijke bijdrage hun visie formuleren op het belang en de ontwikkeling van kunstenorganisaties met een Vlaamse of internationale uitstraling die op hun grondgebied gevestigd zijn. Na de beoordelingsprocedure voor werkingssubsidies kunnen de Vlaamse steden en gemeenten en eventueel de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) gehoord worden indien er betreffende kunstenorganisaties gevestigd zijn. Ten slotte worden de Vlaamse steden en gemeenten en eventueel de VGC betrokken bij het sluiten van de beheersovereenkomsten met de kunstinstellingen indien er betreffende kunstinstellingen gevestigd zijn.

- De dienstverlening die de provincies aanboden inzake **bibliotheekbeleid** wordt momenteel verdergezet vanuit het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Het bovenlokaal bibliotheekbeleid ondersteunt bibliotheken en lokale besturen als kennis- en expertisecentrum en focust daarbij vooral op samenwerking, professionalisering, duurzaamheid en de maatschappelijke rol van de bibliotheek in de lokale gemeenschap.

Daarnaast wordt in het kader van het hierboven vermelde decreet eveneens de vzw Cultuurconnect gesubsidieerd. Voor het kalenderjaar 2018 werd een werkingssubsidie van 3.998.445 euro voorzien. Cultuurconnect slaat een brug tussen lokale cultuurhuizen, bibliotheken, overheden, technologiespelers en artistieke initiatieven op vlak van digitale innovatie in kunst en cultuur. Daarnaast wordt Cultuurconnect eveneens gesubsidieerd voor de ontwikkeling van een eengemaakt bibliotheekstelsel. Hiervoor werd in 2018 een subsidie van 5.553.000 euro voorzien. Het eengemaakt bibliotheekstelsel is een centraal en performant systeem dat door alle openbare bibliotheken in Vlaanderen en Brussel gebruikt kan worden.

De 19 Brusselse gemeenten ontvangen een subsidie voor hun Nederlandstalige bibliotheek. Vanaf 2019 ontvangen ook alle Brusselse gemeenten een subsidie voor de uitvoering van een cultuurbeleidsplan in het kader van het decreet Lokaal Cultuurbeleid van 6 juli 2012. Voor het kalenderjaar 2018 werd hiervoor een subsidie van 3.007.830,54 euro voorzien.

De tien **intergemeentelijke samenwerkingsverbanden** met rechtspersoonlijkheid die gemeenten met het oog op een structurele samenwerking voor een afstemming

van het cultuuraanbod en de cultuurcommunicatie in het kader van het decreet Lokaal Cultuurbeleid van 6 juli 2012 hebben opgericht, worden nog tot eind 2019 gesubsidieerd. In 2018 voorzag ik 445.324,77 euro voor deze intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Daarnaast voorzag ik ook enkele belangrijke **overgangsmaatregelen tijdens de transitieperiode van de provinciale gemeenschapsbevoegdheden in 2018-2019**. Zo lanceerde ik tijdens deze periode vier projectoproepen voor culturele projecten met een bovenlokale uitstraling, waarbij ik projecten ondersteunde die plaatsvonden in het Vlaams Gewest, het Nederlands als voertaal hanteerden en ingediend werden door culturele actoren of lokale besturen (inclusief autonome gemeentebedrijven), gelieerd aan kunsten, cultureel erfgoed, circus, lokaal cultuurbeleid, sociaal-cultureel werk, amateurkunsten of een combinatie van deze cultuurdomeinen. Een andere maatregel, was de continuering van de provinciale werkingsmiddelen waarbij organisaties die werkingssubsidies voor cultuur of jeugdwerk ontvingen van de provincies in 2014 in 2018 en 2019 deze subsidie ontvingen van de Vlaamse overheid.

Vanaf 1 januari 2020 treedt het nieuwe decreet van 15 juni 2018 betreffende de **bovenlokale cultuurwerking** ten volle in werking. Het decreet voorziet in 3 subsidielijnen, met name projectsubsidies voor bovenlokale cultuurprojecten, werkingssubsidies voor intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (IGS-en) en een werkingssubsidie voor een steunpunt bovenlokale cultuurwerking. Deze subsidielijnen worden gefinancierd met de ex-provinciale middelen die tot 2019 voor het transitiereglement en de lijst te continueren provinciale subsidies werden aangewend. Volgende bedragen zijn respectievelijk voorzien: voor de projectlijn 7.500.000 euro, voor in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden 2.000.000 euro en voor een steunpunt 1.000.000 euro. De eerste indiendata voor al deze subsidies vallen in 2019, met name 15 mei en 15 november (projecten) en 1 oktober en 1 november voor respectievelijk de IGS-en en het steunpunt.

Vanaf 2018 wordt het project **Boekstart** over heel Vlaanderen en Brussel uitgerold. Dit cultureel educatief project zet ouders aan om hun kinderen op zeer jonge leeftijd al in contact te brengen met leesplezier.

Via het Boekstart-programma krijgen ouders van een baby van 6 maanden een babypakket. Daarin zit een knisperboek en een brochure met informatie over voorlezen en de lokale bibliotheek. Eens de kinderen 15 maanden oud zijn, krijgen ze een uitnodiging om in de plaatselijke bibliotheek een peutertas op te halen met 2 boeken en een brochure vol informatie en tips.

- Via het **Participatiedecreet** van 18 januari 2008 zet ik eveneens in op lokale besturen. Aangezien het Participatiedecreet echter een transversaal decreet is, betreffen de uitgaven meestal de sectoren cultuur, jeugd en sport. Het is onmogelijk om enkel de uitgaven in het kader van het lokaal cultuurbeleid uit de totale uitgaven te distilleren.

De subsidiëring van lokale netwerken voor de bevordering van de vrijetijdsparticipatie van personen in armoede richt zich rechtstreeks tot Vlaamse gemeenten, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden – momenteel worden er nog geen gesubsidieerd – en de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Een lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie heeft als opdracht de participatiedrempels voor personen in armoede op het vlak van cultuur, jeugdwerk en sport weg te werken. Het Participatiedecreet zet hierbij in op een sterke lokale regie met een volwaardige betrokkenheid van verenigingen van personen in armoede. Een lokaal netwerk bestaat namelijk minimaal uit de vrijetijdsdiensten van de gemeente (cultuur-, jeugd- en sportdienst), het OCMW en de verenigingen van personen in armoede die actief zijn in de gemeente. Het gemeentelijk trekkingsrecht wordt bepaald op basis van het aantal

rechthebbenden op verhoogde verzekeringstegemoetkoming en het aantal gerechtigden op maatschappelijke integratie. De gemeente moet zelf het dubbele van dit trekkingsrecht inbrengen (= cofinanciering). In 2018 werden 127 Vlaamse gemeenten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie gesubsidieerd voor een totaalbedrag van 1.267.483 euro. Vanaf 2019 worden 16 bijkomende gemeenten gesubsidieerd, wat het nieuwe totaalbedrag op 1.338.400 euro brengt.

Via het Participatiedecreet worden eveneens twee participatie-instellingen gesubsidieerd, namelijk publiek vzw en Demos vzw.

Publiek vzw heeft als doel participatie te stimuleren en te faciliteren via communicatie, marketing en informatiediensten. Hiervoor heeft ze o.a. UiTdatabank, een sectoroverschrijdende databank voor alle vrijetijdsinfo in Vlaanderen uitgebouwd. Gemeenten kunnen hierin o.a. al hun cultuuractiviteiten invoeren. Daarnaast heeft ze de UiTPAS, een spaar- en voordelenprogramma dat vrijetijdsparticipatie wil stimuleren en voor mensen in armoede een structurele financiële korting op het vrijetijdsaanbod voorziet. De uitrol van deze UiTPAS in de Vlaamse steden en regio's is momenteel nog volop bezig. In 2018 stond publiek vzw mee aan de wieg van de museumpas/pass musées. In 2018 ontving publiek vzw een werkingssubsidie van 3.072.583 euro en een subsidie voor de uitrol van de UiTPAS en de ontwikkeling van de bovenlokale UiTPAS van 809.947 euro.

Demos vzw heeft als doel om vertrekkend vanuit de leefwereld en het perspectief van kansengroepen, de participatie van deze groepen aan cultuur, jeugdwerk en sport te versterken. Deze vzw heeft onder andere de taak om op verzoek ondersteuning te geven op het niveau van visie en methodes aan lokale trajecten in verband met cultuur-, jeugdwerk- en sportparticipatie en de opmaak van een afsprakennota vrijetijdsparticipatie (in het kader van de subsidiëring van een lokaal netwerk). Daarnaast staat deze vzw ook in voor het tot stand brengen of mogelijk maken van samenwerkingsverbanden en netwerken waarin verschillende partners een inspanning leveren om de participatie van mensen in armoede mogelijk te maken. Via het Fonds Vrijetijdsparticipatie beschikt zij over een financieel tegemoetkomingssysteem om financiële drempels voor de participatie aan cultuur, jeugdwerk of sport weg te werken. Dergelijke tegemoetkoming wordt tot eind 2019 nog voor de participatie aan cultuur, jeugdwerk of sport via lidorganisaties door personen in armoede die wonen in een gemeente waar geen lokaal netwerk aanwezig is, uitbetaald. De bestaande tussenkomsten voor de participatie aan een bovenlokaal cultuur-, jeugdwerk of sportaanbod door personen in armoede van alle Vlaamse gemeenten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie blijven ook na 2019 nog bestaan. Demos vzw ontving in 2018 een werkingssubsidie van 623.417 euro, een subsidie van 378.648 euro voor het Fonds Vrijetijdsparticipatie en een eenmalige subsidie van 130.000 euro om de gemeentebesturen van gemeenten met sociale lidorganisaties van het Fonds Vrijetijdsparticipatie aan te sporen om in 2019 een afsprakennota vrijetijdsparticipatie 2020-2025 in te dienen om zo vanaf 1 januari 2020 in aanmerking te komen voor de subsidiëring van een lokaal netwerk voor personen in armoede.

Bovendien subsidieer ik in het kader van het Participatiedecreet via 12 lokale besturen de bibliotheekwerking in de gevangenissen die op hun grondgebied gelegen zijn. Hiervoor voorzag ik in 2018 een subsidie van 370.000 euro.

- De voorbije legislatuur heb ik ook sterk ingezet op een aantal **monitoringstrajecten**, waardoor lokale besturen beschikken over een grote hoeveelheid gegevens en informatie die hen kunnen helpen bij het vormgeven van hun beleid. Enerzijds was er de opstart van de lokale vrijetijdsmonitor, waarbij gegevens uit tientallen verschillende bronnen werden samengebracht op één gemeenschappelijk platform, waar lokale besturen heel wat kerndata over het vrijetijdsgebeuren en de vrijetijdsbeleving op het grondgebied van hun gemeente kunnen raadplegen.

Anderzijds werden ook Bios, voor de openbare bibliotheken, en CCinC, voor de cultuurcentra en binnenkort ook voor de gemeenschapscentra blijvend uitgerold. Die sectorinstrumenten kennen al een jarenlange traditie waardoor de lokale besturen evoluties in de werking van deze belangrijke pijlers uit hun lokale cultuurbeleid over verschillende jaren in kaart kunnen brengen.

- Tot slot zijn er nog de investeringssubsidies voor culturele infrastructuur die tijdens de voorbije legislatuur werden verleend vanuit het **Fonds Culturele Infrastructuur**. In de loop van 2017 werd het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende het verlenen van investeringssubsidies voor culturele infrastructuur van bovenlokaal belang gewijzigd, waardoor er dat jaar 2 subsidierondes plaatsvonden. Met het wijzigingsbesluit wou ik met betrekking tot de sectorale prioriteiten voornamelijk inzetten op het energiezuiniger en toegankelijker maken van de culturele infrastructuur van bovenlokaal belang. Dit is een keuze die haar vruchten heeft afgeworpen. Er blijkt immers in de praktijk ook vanuit de lokale besturen een grote behoefte te zijn om hun bovenlokale infrastructuur energiezuiniger en toegankelijker te maken. Naast de dubbele subsidieronde in 2017 is deze grote vraag dan ook de voornaamste reden van de stijging vanaf dat jaar.

Investerings subsidies FoCI	2014	2015	2016	2017	2018
Totaal bedrag	423.011,06	758.781,00	660.200,00	7.809.614,56	5.980.787,90